

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **K. H.**, bývajúceho v B.B., zastúpeného JUDr. J. S., advokátom so sídlom v B., proti žalovaným **1/ K., s.r.o.** so sídlom vo V., IČO: X., **2/ M. H.**, bývajúcej v B.B., zastúpenej JUDr. D. V., advokátkou so sídlom v B., **3/ L. P.**, bývajúcej v J.S., zastúpenej JUDr. F. V., advokátom so sídlom v B., **4/ Q., s.r.o.** so sídlom v B., **5/1 K. B.**, bývajúcej v B.B., **5/2 G. J.**, bývajúcej vo S., **5/3 M. B.**, bývajúceho v B.B., **5/4 L. B.**, bývajúcej v B.B., žalovaných 5/1 až 5/4 zastúpených JUDr. D. V., advokátkou so sídlom v B., **o vydanie nehnuteľností a iné**, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 20 C 80/1992, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17. júna 2009 sp. zn. 15 Co 6/2009, takto

r o z h o d o l :

- I. Dovolanie **o d m i e t a** v časti smerujúcej proti výroku rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17. júna 2009 sp. zn. 15 Co 6/2009, ktorým bol rozsudok súdu prvého stupňa potvrdený vo výroku o zamietnutí žaloby voči žalovaným 1/ a 4/, a ktorým bolo vo vzťahu k žalovaným 1/ a 4/ rozhodnuté o trovách konania.
- II. Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17. júna 2009 sp. zn. 15 Co 6/2009 **z r u š u j e** v časti, ktorou
 - a) bol rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o povinnosti žalovaných 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 vydať žalobcovi nehnuteľnosti v katastrálnom území Banská Bystrica vedené ako dom súpisné č. X. postavený na parcele č. X. – zastavaná plocha vo výmere X. m² a pozemok parcelného č. X. – zastavaná plocha vo výmere X. m², zmenený tak, že žaloba sa zamieta,
 - b) bolo vo vzťahu k žalovaným 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 rozhodnuté o trovách konania.
- III. Vec v rozsahu zrušenia vracia Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Žalobou z 18. marca 1992 sa žalobca podľa zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách (ďalej len „zákon č. 87/1991 Zb.“) domáhal, aby súd zaviazal žalovaných uzavrieť s ním do 3 dní dohodu o vydaní nehnuteľností v katastrálnom území B. B, ktoré sú vedené ako dom súpisné č. X. na parcele č. X. a parcela č. X. – zastavané plochy vo výmere X. m² (ďalej len „sporné nehnuteľnosti“). Na odôvodnenie žaloby uviedol, že sporné nehnuteľnosti nadobudol v roku 1943 dedením po JUDr. V. H. a ako ich vlastník uzatvoril 2. februára 1948 s J. B. a M. B., právnymi predchodcami žalovaných 2/ až 5/4 kúpnu zmluvu (ďalej len „kúpna zmluva“). Na jej základe ale nedošlo k prevodu vlastníctva sporných nehnuteľností, lebo kúpna zmluva nebola uzatvorená platne (v čase jej uzatvorenia nebol plnoletý a jeho právny úkon nebol schválený poručenským súdom, konal v tiesni, kúpna cena mu nebola vyplatená, prevod bol len fiktívny, aby sa predišlo hroziacemu znárodneniu). Neskoršie znárodnenie sporných nehnuteľností štátom znamenalo majetkovú krivdu relevantnú podľa zákona č. 87/1991 Zb., ktorá ale so zreteľom na neplatnosť kúpnej zmluvy bola spôsobená jemu (jeho vlastníctvo bolo odňaté), teda nie J. B. a M. B.. Štátny podnik P., š.p. „v likvidácii“, ktorý v čase nadobudnutia účinnosti zákona č. 87/1991 Zb. spravoval znárodnený objekt vo vlastníctve štátu, mal preto v súlade so zákonom vydať sporné nehnuteľnosti jemu ako oprávnenej osobe. Pokiaľ ich napriek tomu dohodou zo 17. októbra 1991, ktorú registrovalo Štátne notárstvo v Banskej Bystrici rozhodnutím zo 17. februára 1992 sp. zn. R VI 96/1991, vydal M. B. a právnym nástupcom jej nebohého manžela J. B. (ďalej len „dohoda o vydaní nehnuteľností“), je dohoda o vydaní nehnuteľností neplatná a žalovaných zaťažuje povinnosť vydať mu nehnuteľnosti.

Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom z 26. októbra 1992 č.k. 20 C 80/1992-41 žalobu zamietol, žalobcu zaviazal zaplatiť na účet súdu prvého stupňa súdny poplatok a rozhodol, že účastníci konania nemajú právo na náhradu trov konania. Vychádzal z tohto, že žalobca nie je oprávnenou osobou v zmysle 3 ods. 1 zákona č. 87/1991 Zb., lebo v čase znárodnenia sporných nehnuteľností nebol ich vlastníkom. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 3. júna 1993 sp. zn. 14 Co 1474/1993 napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie s odôvodnením, že súd prvého stupňa dostatočne nezistil skutkový stav a medzičasom došlo k zmene v označení žalovaného 1/ a úmrtiu I. B., pôvodne žalovaného 5/.

V ďalšom konaní Okresný súd Banská Bystrica pripustil „vzájomnú žalobu“ žalovanej 1/ proti ostatným žalovaným na určenie neplatnosti dohody o vydaní veci a na uloženie ich povinnosti vydať sporné nehnuteľnosti žalovanej 1/ do 15 dní. Po doplňujúcom dokazovaní rozsudkom z 18. novembra 1993 č.k. 20 C 80/1992-110 žalobu voči žalovanej 1/ zamietol a ostatným žalovaným uložil povinnosť vydať sporné nehnuteľnosti do 3 dní žalobcovi. Zároveň určil, že dohoda o vydaní nehnuteľností je neplatná; vzájomnú žalobu žalovanej 1/ vo zvyšku zamietol. V odôvodnení uviedol, že žalobca nebol v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy plnoletý (k plnoletosti mu chýbalo 6 dní) a jeho právny úkon nebol schválený predpísaným spôsobom, preto je kúpna zmluva neplatná. Pokiaľ boli sporné nehnuteľnosti znárodnené podľa zákona č. 115/1948 Zb. o znárodnení ďalších priemyslových a iných výrobných podnikov a závodov v odbore potravinárskom a o úprave niektorých pomerov znárodnených a národných podnikov tohto odboru (ďalej len „zákon č. 115/1948 Zb.“) v spojení s výmerom Povereníctva potravinárskeho priemyslu z 15. februára 1951 č. C. (ďalej len „znárodňovací výmer“), majetková krivda postihla žalobcu ako oprávnenú osobu v zmysle zákona č. 87/1991 Zb. Znárodnenie bolo vykonané v rozpore s vtedy platnými predpismi, bol preto daný právny dôvod na vydanie sporných nehnuteľností oprávnenej osobe (§ 6 ods. 1 písm. k/ zákona č. 87/1991 Zb.). Na odvolanie účastníkov na žalovanej strane Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením zo 17. novembra 1994 sp. zn. 14 Co 3617/1994 napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie s odôvodnením, že súd prvého stupňa nezistil dostatok skutkových podkladov pre posúdenie, či predmetné znárodnenie bolo v celom rozsahu vykonané v rozpore s vtedy platnými právnymi predpismi, a že odvolací súd už v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení vyslovil právny názor, že kúpna zmluva je neplatná.

Rozsudkom z 19. novembra 2002 č.k. 20 C 80/1992-368 Okresný súd Banská Bystrica uložil žalovaným 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 povinnosť vydať sporné nehnuteľnosti do 30 dní žalobcovi. Žalobu voči žalovaným 1/ a 4/ zamietol. Určil, že dohoda o vydaní nehnuteľností je neplatná. Zároveň zamietol „vzájomnú žalobu“ žalovanej 1/ v časti, ktorou sa domáhala, aby ostatní žalovaní boli zaviazaní súdom vydať jej sporné nehnuteľnosti. Rozhodol tiež o trovách konania a o vrátení zálohy na znalecký posudok. Vychádzal z tohto, že kúpna zmluva je neplatná, lebo žalobca v čase jej uzatvorenia nebol plnoletý a zmluvu uzatvoril v tiesni pod tlakom hroziacej perzekúcie. Sporné nehnuteľnosti preto zostali vo vlastníctve žalobcu a jemu boli znárodnené v rozpore s vtedy platnými právnymi predpismi. Výrok, ktorým bola žaloba voči žalovaným 1/ a 4/ zamietnutá, odôvodnil súd prvého stupňa tým, že

títo účastníci konania nevykazujú znaky osoby, ktorá má v zmysle zákona č. 87/1991 Zb. povinnosť vydať vec. Keďže majetková krivda nebola spôsobená J. B. a M. B., je dohoda o vydaní nehnuteľností neplatná. Z toho dôvodu vyhovel „vzájomnej žalobe“ žalovanej 1/ v časti, ktorou sa domáhala určenia neplatnosti tohto právneho úkonu. Výrok, ktorým zamietol jej „vzájomnú žalobu“ v časti, ktorou sa domáhala uloženia povinnosti ostatným žalovaným vydať jej sporné nehnuteľnosti, odôvodnil tým, že „vlastníctvo prináleží žalobcovi“.

Na odvolanie žalobcu, žalovanej 1/, ako aj žalovaných 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 22. mája 2003 sp. zn. 12 Co 45/2003 zmenil výrok rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bola žalovaným 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 uložená povinnosť vydať sporné nehnuteľnosti žalobcovi do 30 dní tak, že túto povinnosť uložil aj žalovanej 4/. Výrok, ktorým súd prvého stupňa zamietol žalobu voči žalovanej 1/, potvrdil, a výrok prvostupňového rozsudku, ktorým bola určená neplatnosť dohody o vydaní nehnuteľností, zmenil tak, že „vzájomnú žalobu“ žalovanej 1/ zamietol. Potvrdil aj výrok rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bola zamietnutá „vzájomná žaloba“ žalovanej 1/ na uloženie povinnosti ostatným žalovaným vydať jej sporné nehnuteľnosti. Rozhodol tiež o náhrade trov konania. V odôvodnení uviedol, že po tom, ako boli nehnuteľnosti už vydané postupom podľa zákona č. 87/1991 Zb., treba žalobou uplatnený nárok žalobcu posudzovať podľa § 5 ods. 5 zákona č. 87/1991 Zb. Žalovaná 1/ nevykazuje znaky osoby, ktorá by mala vydať sporné nehnuteľnosti podľa tohto ustanovenia, preto súd prvého stupňa správne rozhodol, pokiaľ žalobu voči žalovanej 1/ zamietol. Správne tiež žalovaných 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 zaviazal vydať sporné nehnuteľnosti žalobcovi, lebo kúpna zmluva je neplatná z dôvodu, že žalobca v čase jej uzatvorenia nebol plnoletý a jeho úkon nebol schválený poručenským súdom. Znárodňovací výmer je zmätočným aktom štátu, ktorý sa prieči zásadám demokratickej spoločnosti a nespĺňa celý rad náležitostí určených právnym poriadkom; v konaní nebolo preukázané, že by bol vôbec žalobcovi doručený. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že k odňatiu sporných nehnuteľností došlo v rozpore s vtedy platnými právnymi predpismi (§ 6 ods. 1 písm. k/ zákona č. 87/1991 Zb.), avšak nie z dôvodu, že znárodnený pivovar nedosahoval určenú produkciu a že žalobcovi nebola za znárodnené nehnuteľnosti poskytnutá náhrada. Prechod majetku žalobcu na štát bol dôsledkom perzekúcie a postupu porušujúceho všeobecne uznávané ľudské práva a slobody, preto jeho nárok na zmiernenie majetkovej krivdy je daný aj podľa § 6 ods. 2 zákona č. 87/1991 Zb. Tento zákon je vo vzťahu k Občianskemu zákonníku predpisom špeciálnym, nepripúšťa preskúmanie

platnosti dohody o vydaní nehnuteľnosti. V konaní neboli zistené žiadne dôvody neplatnosti tohto úkonu v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd preto zmenil výrok prvostupňového rozsudku o určení neplatnosti dohody o vydaní nehnuteľností tak, že „vzájomnú žalobu“ žalovanej 1/ zamietol. Keďže oprávnenou osobou podľa zákona č. 87/1991 Zb. bol žalobca, mali byť sporné nehnuteľnosti vydané jemu. V danom prípade nebolo potrebné posudzovať nárok žalobcu na vydanie sporných nehnuteľností podľa § 6 zákona č. 87/1991 Zb., lebo podanou žalobou uplatnil nárok voči fyzickým osobám, ktorým už boli vydané (§ 5 ods. 5 zákona č. 87/1991 Zb.). Pretože vydané boli aj žalovanej 4/, zmenil prvostupňový rozsudok tak, že povinnosť vydať sporné nehnuteľnosti rozšíril aj na žalovanú 4/, i keď jej spoluvlastnícky podiel nadobudla medzičasom obchodná spoločnosť Q., s.r.o. Odvolací súd potvrdil výrok rozsudku súdu prvého stupňa o zamietnutí „vzájomnej žaloby“ žalovanej 1/ na vydanie sporných nehnuteľností ostatnými žalovanými z dôvodu, že žalovaná 1/ v konaní nepreukázala, že je ich vlastníčkou, čo bolo predpokladom jej úspechu v konaní (§ 126 Občianskeho zákonníka). O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Opravným uznesením z 31. júla 2003 sp. zn. 12 Co 45/2003 Krajský súd v Banskej Bystrici opravil svoj rozsudok z 22. mája 2003 tej istej spisovej značky tak, že ho doplnil o výrok, v zmysle ktorého sa pripúšťa dovolanie. Opravu odôvodnil chybou v písaní pri vyhotovovaní písomného rozhodnutia, v dôsledku ktorej nebol tento výrok uvedený vo výrokovej časti rozsudku, hoci na odvolacom pojednávaní 22. mája 2003 bol vyhlásený. Na odôvodnenie vyslovenia prípustnosti dovolania odvolací súd uviedol, že za otázku zásadného právneho významu považoval otázku platnosti právneho úkonu žalobcu (kúpnej zmluvy) „vo vzťahu k jeho neplnoletosti a úpravu Rakúsko – uhorského práva, podľa ktorého sa žalobca mohol v lehote 32 rokov od dáta vkladu domáhať obnovenia predošlého pozemkovoknižného stavu len žalobou o výmaz. Je potrebné zodpovedať otázku, či jeho právny úkon je platný aj s prihliadnutím na ďalší vývoj právnej úpravy, ako aj na to, že 32 ročnú lehotu podľa uhorského práva nemohol využiť. Na základe týchto skutočností je potrebné posúdiť, či v prípade neexistencie podanej žaloby o výmaz podľa uhorského práva možno považovať právny úkon žalobcu za platný“.

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 22. mája 2003 sp. zn. 12 Co 45/2003 v spojení s jeho opravnými uzneseniami napadli dovolaniami žalovaní 1/, 2/, 3/ a 5/1 až 5/4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací rozsudkom

z 24. mája 2007 sp. zn. 3 Cdo 3/2006: **1.** zamietol dovolanie žalovanej 1/, **2.** zamietol dovolanie žalovaných 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 v časti smerujúcej proti výroku, ktorým rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica z 19. novembra 2002 č. k. 20 C 80/1992-368 v spojení s uznesením tohto okresného súdu zo 4. novembra 2003 č. k. 20 C 80/1992-457 zmenil tak, že žalovaní 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 sú povinní vydať sporné nehnuteľnosti žalobcovi do 30 dní; vo zvyšnej časti dovolanie týchto žalovaných odmietol. Žalobcovi nepriznal náhradu trov dovolacieho konania. Dovolací súd v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že po stránke vecnej správnosti mohol posudzovať len tie výroky rozsudku odvolacieho súdu, ktoré boli napadnuté procesne prípustným dovolaním. V danej veci sa žalovaná 1/ ochrany svojich práv domáhala „vzájomnou žalobou“ v rozpore s § 97 O.s.p. Po zohľadnení tejto podstatnej okolnosti najvyšší súd dospel k záveru, že jej opravný prostriedok treba zamietnuť (§ 243b ods. 1 O.s.p.). Vo vzťahu k dovolaniu žalovaných 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 dovolací súd uviedol, že prípustnosť ich dovolania založil samostatný výrok rozsudku odvolacieho súdu. Dovolací súd osobitne zdôraznil, že ak odvolací súd vysloví prípustnosť dovolania podľa § 238 ods. 3 O.s.p., je dovolateľ oprávnený napadnúť jeho rozhodnutie iba z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a to práve len v tej konkrétne vymedzenej otázke, pre ktorú bolo dovolanie pripustené (pozn.: *vo vzťahu k dovolaniu pripustenému dovolacím súdom podľa § 238 ods. 3 O.s.p. sa uvedené ako principiálny, konštantný a nemenný prístup dovolacieho súdu jednotne aplikuje všetkými senátmi najvyššieho súdu v ich doterajšej rozhodovacej praxi – vid' napríklad rozhodnutia z 25. augusta 2008 sp. zn. 1 Cdo 247/2006, z 28. októbra 2010 sp. zn. 2 Cdo 195/2010, z 25. novembra 2009 sp. zn. 3 Cdo 63/2009, z 30. októbra 2010 sp. zn. 4 Cdo 334/2009, z 29. apríla 2010 sp. zn. 5 Cdo 171/2009, ale tiež z 24. marca 2010 sp. zn. 3 Obdo 31/2009, z 27. mája 2010 sp. zn. 5 Obdo 2/2010*). Dovolací súd v nadväznosti na to konštatoval, že so zreteľom na odvolacím súdom stanovené medze dovolacieho prieskumu nemohol preskúmať správnosť skutkových záverov odvolacieho súdu (či napríklad kúpna zmluva bola uzavretá v ťaživých spoločenských, politických alebo ekonomických pomeroch, či a pre ktorú zmluvnú stranu bola výhodná, či a v akom rozsahu sa na jej základe plnilo, či a aký stupeň perzekúcie postihol jednotlivé zmluvné strany, aká bola motivácia jej účastníkov vedúca k uzatvoreniu kúpnej zmluvy, či a s akými dôsledkami konal žalobca v úmysle uviesť zmluvnú protistranu do omylu), ale ani právnych názorov súdov nižších stupňov o podstate majetkovej krivdy, o prechode nehnuteľností na štát, o tom, či znárodnenie bolo alebo nebolo v súlade s vtedajším právnym poriadkom, či nebol prekročený povolený rozsah znárodnenia, či k odňatiu nehnuteľností došlo spôsobom uvedeným v zákone č. 87/1991 Zb., či za odňatie nehnuteľností mala byť vyplatená náhrada,

či znárodňovací výmer mal alebo nemal predpísané náležitosti a aké boli jeho právne účinky, či tento výmer (aj so zreteľom na ním vyslovenú neúčinnosť niektorých prevodov majetku po 1. januári 1948) bol alebo nebol zmätočným aktom štátu priečiacim sa zásadám demokratickej spoločnosti). Rovnako dovolací súd nemohol skúmať, či žalobca je oprávnenou osobou v zmysle § 3 a § 5 ods. 5 zákona č. 87/1991 Zb. a žalovaní 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 osobami uvedenými v § 4 a § 5 ods. 5 zákona č. 87/1991 Zb. Nemohol sa zaoberať ani otázkou právnych dôsledkov zapísania vlastníctva sporných nehnuteľností v prospech J. B. a M. B. do pozemkovej knihy, ani otázkou, či žalobca (ne)prejavil po tomto zápise konkludentný súhlas s jeho vykonaním. Po tomto konštatovaní dovolací súd uviedol, že pripustením dovolania bola vytvorená možnosť preveriť správnosť riešenia (iba) otázky platnosti kúpnej zmluvy z hľadiska toho, že v čase jej urobenia nezavšíl vek 21 rokov. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu túto otázku vyriešil odvolací súd správne. So zreteľom na to, že žalobca v čase uzatvorenia zmluvy nebol plnoletý (a jeho právny úkon nebol schválený poručenským súdom), nemohla byť kúpna zmluva platná. Dovolací súd preto dovolanie žalovaných 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 zamietol podľa § 243b ods. 1 O.s.p. ako neopodstatnené.

Na základe ústavnej sťažnosti žalobcov 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 a spoločnosti Q., s.r.o. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v náleze z 15. mája 2008 sp. zn. III. ÚS 303/07 vyslovil, že ich základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) bolo porušené rozsudkom najvyššieho súdu z 24. mája 2007 sp. zn. 3 Cdo 3/2006. Ústavný súd uvedený rozsudok v celom rozsahu zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Rozsudku najvyššieho súdu vytkol, že sa *„nevysporiadal so všetkými otázkami majúcimi podstatný vplyv na rozhodnutie vo veci. Najvyšší súd neskúmal, či kúpna zmluva bola uzavretá v ťaživých spoločenských, politických alebo ekonomických pomeroch, či a pre ktorú zmluvnú stranu bola výhodná, či a v akom rozsahu sa na jej základe plnilo, či a aký stupeň perzekúcie postihol jednotlivé zmluvné strany, aká bola motivácia jej účastníkov vedúca k uzatvoreniu kúpnej zmluvy, či a s akými dôsledkami konal žalobca v úmysle uviesť zmluvnú protistranu do omylu. Ďalej najvyšší súd nepreskúmal ani podstatu majetkovej krivdy, ktorá nastala v rozhodnom období, prechod nehnuteľností na štát, otázku, či znárodnenie bolo, alebo nebolo v súlade s vtedajším právnym poriadkom, či nebol prekročený povolený rozsah znárodnenia, či k odňatiu nehnuteľnosti došlo spôsobom uvedeným v zákone č. 87/1991 Zb., či za odňatie*

mala byť vyplatená náhrada a aké dôsledky malo jej nevyplatenie, či znárodňovací výmer mal, alebo nemal predpísané náležitosti a aké boli jeho právne účinky, či tento výmer bol, alebo nebol zmätočným aktom štátu priečiacim sa zásadám demokratickej spoločnosti, či žalobca je oprávnenou osobu a žalovaní povinnou osobou podľa zákona č. 87/1991 Zb., či štát a právni predchodcovia žalovaných vstúpili do držby nehnuteľností, ktorá mohla viesť k vydržaniu, či uplynula vydržacia lehota, či držba bola oprávnená a dobromyseľná, aký dôsledok mal zápis vlastníctva do pozemkovej knihy, či žalobca prejavil pred zápisom do pozemkovej knihy, v čase zápisu alebo po ňom konkludentný súhlas s vykonaním zápisu, kto bol vlastníkom nehnuteľností v čase ich prechodu na štát znárodnením, či je pre platnosť kúpnej zmluvy rozhodujúci dátum podpísania zmluvy alebo dátum osvedčenia podpisu žalobcu na zmluve, otázkou neplatnosti kúpnej zmluvy z iných hľadísk (nielen z hľadiska toho, či žalobca v čase urobenia právneho úkonu nezavšíl 21 rokov), otázkou, či bola dosiahnutá plnoletosť žalobcu nielen v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy, ale aj v čase osvedčenia jeho podpisu, resp. v čase rozhodnutia, resp. právoplatnosti uznesenia súdu povoľujúceho zápis do pozemkovej knihy, otázkou, či je možné považovať kúpnu zmluvu za neplatnú a kto bol vlastníkom predmetných nehnuteľností v čase znárodnenia, ak žalobca nepodal žalobu o výmaz neplatne vloženého vlastníckeho práva z pozemkovej knihy v stanovenej lehote a obnovenie pôvodného stavu podľa vtedajšieho uhorského práva, otázkou, či sa mohol žalobca domáhať reštitučného nároku podľa zákona č. 87/1991 Zb., ak nebol v čase znárodnenia zapísaný v pozemkovej knihe a ani nepodal žalobu o výmaz vkladu podľa uhorského práva“. Osobitne vo vzťahu k spoločnosti Q., spol. s r.o. ústavný súd uviedol, že jej „bola odňatá možnosť konať pred súdom, keďže kúpnu zmluvou z 24. júla 2001 uzavretou so správkyňou konkurznej podstaty, nadobudla podiel na predmetných nehnuteľnostiach (podiel 5/16), vklad bol povolený 13. augusta 2001 a všeobecné súdy s ňou nekonali ako s účastníkom konania. Dôsledné riešenie týchto otázok je dôležité z ústavného hľadiska na to, aby sa odstránilo porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru“.

Najvyšší súd, viazaný uvedeným právnym názorom ústavného súdu, v odôvodnení uznesenia z 11. decembra 2008 sp. zn. 3 Cdo 211/2008 konštatoval, že výhrady vyslovené v náleze vo vzťahu k rozsudku najvyššieho súdu z 24. mája 2007 sp. zn. 3 Cdo 3/2006 sa rovnako týkajú aj rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 22. mája 2003 sp. zn. 12 Co 45/2003 (v znení opravných uznesení), preto dovolaním napadnutý rozsudok

odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, že v novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Krajský súd v Banskej Bystrici doplnil dokazovanie a rozsudkom zo 17. júna 2009 sp. zn. 15 Co 6/2009 rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica z 19. novembra 2002 č.k. 20 C 80/1992-368 v spojení s opravným uznesením tohto súdu zo 4. novembra 2003 č.k. 20 C 80/1992-457: **1.** vo výroku o povinnosti žalovaných 2/, 3/, 5/1, 5/2, 5/3 a 5/4 vydať žalobcovi sporné nehnuteľnosti zmenil tak, že žalobu zamietol, **2.** vo výroku, ktorým bola žaloba voči žalovaným 1/ a 4/ zamietnutá, potvrdil, **3.** vo výroku určujúcom neplatnosť dohody o vydaní nehnuteľností zmenil tak, že žalobu zamietol, **4.** vo výroku zamietajúcom návrh žalovaného 1/ na vydanie sporných nehnuteľností potvrdil. Zároveň rozhodol o trovách konania. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel k záveru, že kúpna zmluva je neplatná, lebo predávajúci v čase jej uzavretia nebol plnoletý a v konaní nevyšlo najavo, že by jeho úkon bol schválený zákonom predpokladaným postupom. Obdobne nebolo preukázané, že by predávajúci tento úkon dodatočne konvalidoval. „Vkladové povolenie“ tvorilo v danom prípade súčasť kúpnej zmluvy a keďže ju uzavrel účastník neplnoletý, bez schopnosti samostatne konať, je neplatné i toto „vkladové povolenie“. V takom prípade údaje evidované v pozemkovej knihe odporovali skutočnému stavu – ako vlastníkom bol v nej vedený ten, kto vlastníkom v skutočnosti nebol; za daného stavu mal skutočný vlastníkom možnosť domáhať sa žalobou v lehote 32 rokov výmazu vlastníctva. V danom prípade uvedená lehota začala plynúť 9. februára 1948 (a v dôsledku neskorších legislatívnych zmien uplynula dňom 1. januára 1961), žalobca ale žalobu o výmaz vlastníctva nikdy nepodal. Vzhľadom na to odvolací súd dospel k záveru, že za vlastníkov nehnuteľností v čase znárodnenia (28. apríla 1948) treba považovať J. B. a M. B.. Prechodom majetku na štát v rozhodnom období došlo k ich majetkovej krivde v zmysle § 1 ods. 1 zákona č. 87/1991 Zb. Dobu vzniku krivdy treba vzťahovať k dátumu prijatia znárodňovacieho predpisu. Skutočnosť, že k znárodneniu došlo v rozpore so znárodňovacím predpisom, zakladá dôvod na vydanie nehnuteľností v zmysle § 6 ods. 1 písm. k/ zákona č. 87/1991 Zb. Aj so zreteľom na obsah nálezu odvolací súd v ďalšej časti odôvodnenia rozsudku konštatoval, že kúpna zmluva bola (pre obe zmluvné strany) uzavretá v ťaživých spoločensko-politických podmienkach. Výhodnejšia však bola pre predávajúceho, ktorý za sporné nehnuteľnosti získal aspoň čiastočné plnenie, J. B. a M. B. však za ne nebola poskytnutá žiadna odplata a dokonca boli perzekvovaní, trestne stíhaní, odsúdení a vykonali trest odňatia slobody. Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok (v žalobe vyhovujúcom výroku) zmenil tak, že

neopodstatnene podanú žalobu zamietol. V súlade so svojím názorom zároveň potvrdil zamietajúci výrok rozsudku súdu prvého stupňa proti žalovaným 1/ a 4/.

Proti rozsudku odvolacieho súdu uvedenému v predchádzajúcom odseku podal žalobca dovolanie s odôvodnením, že v konaní mu bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. a § 237 písm. f/ O.s.p.) a napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Odňatie možnosti pred súdom konať vyvodzoval z procesného postupu odvolacieho súdu, ktorý na odvolacom pojednávaní 17. júna 2009 rozhodol podľa § 211 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 92 ods. 2 a 3 O.s.p. tesne pred vyhlásením rozsudku, pričom uznesenie vyhovujúce návrhu, aby na miesto pôvodne žalovanej 4/ vstúpila do konania Q., s.r.o., písomne nevyhotovil a nedal poučenie o možnosti napadnúť toto uznesenie odvolaním. Keďže predmetné uznesenie žalobcovi ani nedoručil, znemožnil mu napadnúť ho odvolaním, pričom rozsudok vyhlásil skôr, než žalobcovi začala plynúť lehota na podanie odvolania proti tomuto uzneseniu. Zmena účastníka, o ktorej rozhodol odvolací súd, je tiež v rozpore s § 5 ods. 5 zákona č. 87/1991 Zb. Podľa jeho názoru mu možnosť konať pred súdom bola odňatá aj v súvislosti s rozhodovaním o trovách konania – vyčíslenia trov žalovaných, i keď súdu doručené v lehote uvedenej v § 151 ods. 1 druhá veta O.s.p., boli do spisu založené až po niekoľkých týždňoch (t.j. až po rozhodnutí o náhrade trov). Na odôvodnenie opodstatnenosti uplatnenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. dovolateľ uviedol, že odvolací súd celkom prehliadol podstatnú skutočnosť, že žalobca v spoločensko-politických pomeroch existujúcich v čase znárodnenia v roku 1948 a po ňom ani reálne nemohol využiť lehotu 32 rokov na podanie žaloby o výmaz vlastníctva. Takáto žaloba by mala smerovať proti tomu, koho vlastníctvo sa navrhuje vymazať, J. B. a M. B. boli ale v pozemkovej knihe vedení ako vlastníci nehnuteľností len pomerne krátky čas, po znárodnení bol už ako vlastník zapísaný štát. Podanie predmetnej žaloby preto právne i fakticky nebolo možné. Úvahy odvolacieho súdu o dôsledkoch nevyužitia uvedenej lehoty preto popierajú zmysel a účel zákona č. 87/1991 Zb. Podanie žaloby o výmaz vlastníctva napokon ani nebolo potrebné. Žalobca v súvislosti s tým poukázal na § 879 Všeobecného občianskeho zákonníka z roku 1811. Keďže kúpna zmluva bola neplatná, čo konštatoval aj odvolací súd, nebolo potrebné ju vyhlasovať za neplatnú. Neplatnosť nastávala ex lege a bol na ňu povinný prihliadnuť aj súd. Nesprávnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom spočíva podľa názoru dovolateľa tiež v tom, že k znárodneniu došlo ku dňu stanovenému v zákone č. 115/1948 Zb., teda k 1. januáru 1948, kedy bol v pozemkovej knihe ako vlastník vedený on. Sporné

nehnutelnosti teda neboli znárodnené (a majetková krivda v zmysle zákona č. 87/1991 Zb. nebola spôsobená) J. B. a M. B., ale žalobcovi. Odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku vyslovil svoje závery o retroaktivite znárodňovacieho výmeru, avšak k tomu, že rozhodujúcim pre posúdenie veci bol 1. január 1948, ku ktorému boli sporné nehnuteľnosti znárodnené, sa vôbec nevyjadril, resp. túto skutočnosť celkom opomenul. Z uvedených dôvodov dovolateľ žiadal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že jeho žalobe vyhovie.

Žalovaní 2/ a 5/1 až 5/4 vo vyjadrení k dovolaniu uviedli, že žalobcov odkaz na Všeobecný občiansky zákonník z roku 1811 je nevhodný, lebo na území Slovenska platilo v čase uzavretia kúpnej zmluvy a znárodnenia uhorskej obyčajové právo. Podľa ich názoru je pre posúdenie danej veci relevantné to, že žalobca nikdy nepodal žalobu o výmaz vlastníctva, nie to, či na podanie takejto žaloby mal lehotu 32-ročnú alebo kratšiu. Žalobcov výklad o dni, ku ktorému došlo k znárodneniu, označili za nesprávny. Žalobca si neuvedomuje, že pokiaľ by bol skutočne rozhodujúcim deň ním označený (1. január 1948), spadalo by znárodnenie do času pred rozhodným obdobím (od 25. februára 1948 do 1. januára 1990) určeným v § 1 ods. 1 zákona č. 87/1991 Zb., v dôsledku čoho by vôbec nešlo o majetkovú krivdu, na ktorú sa vzťahuje tento zákon. Správny je názor, že k majetkovej krivde spôsobenej znárodnením vykonaným v rozpore so zákonom č. 115/1948 Zb. došlo dňom prijatia predmetného zákona, teda 28. aprílom 1948. V uvedený deň práva vlastníka vykonávali J. B. a M. B., ich nehnuteľnosti boli znárodnené a im bola znárodnením spôsobená majetková krivda podľa zákona č. 87/1991 Zb. Žalobcu preto nebolo možné považovať za oprávnenú osobu podľa tohto zákona. Rozhodnutie odvolacieho súdu teda v uvedenom zmysle spočíva na správnom právnom posúdení veci. K dovolateľom namietanému odňatiu možnosti konať žalovaní 2/ a 5/1 až 5/4 uviedli, že procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. nemôže založiť skutočnosť, že žalobca pri nahliadnutí do spisu nemal možnosť zistiť obsah vyčíslenia trov procesnej protistrany.

Žalovaná 3/ podala obsahovo zhodné vyjadrenie ako žalovaní 2/ a 5/1 až 5/4.

Žalovaní 1/ a 4/ sa k dovolaniu písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd rozsudkom z 29. novembra 2010 sp. zn. 3 Cdo 328/2009 dovolanie zamietol v časti smerujúcej proti výroku rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici

zo 17. júna 2009 sp. zn. 15 Co 6/2009, ktorým tento odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil vo výroku o povinnosti žalovaných 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 vydať žalobcovi sporné nehnuteľnosti, tak, že žalobu zamietol; vo zvyšnej časti dovolanie odmietol ako procesne neprípustné. Rozhodol tiež o trovách dovolacieho konania. V odôvodnení dovolací súd uviedol, že k otázke neplatnosti kúpnej zmluvy, zápisu vlastníctva v pozemkovej knihe v prospech právnych predchodcov žalovaných, plynutia lehoty umožňujúcej skutočnému vlastníkovi domáhať sa výmazu vlastníctva a tiež existencie individuálnych okolností brániacich žalobcovi podať takúto žalobu sa vyjadril už v rozsudku z 24. mája 2007 sp. zn. 3 Cdo 3/2006 (na ktorý v tomto smere v plnom rozsahu poukázal) a ústavný súd v náleze, ktorým zrušil predmetný rozsudok najvyššieho súdu, neoznačil tieto právne závery za ústavne nekonformné. Dovolací súd zopakoval, že v čase uzavretia kúpnej zmluvy platilo na Slovensku uhorské obyčajové právo, podľa ktorého treba aj v súčasnosti posudzovať otázku platnosti kúpnej zmluvy. Záver odvolacieho súdu, že tento právny úkon je neplatný, označil dovolací súd za správny a pripomenul, že rovnaký záver zaujal už v konaní sp. zn. 3 Cdo 3/2006. Vykonané dokazovanie potvrdilo, že žaloba o výmaz nebola zo strany žalobcu nikdy podaná. Dovolací súd v súvislosti so skutkovými a právnymi závermi odvolacieho súdu, ktoré považoval za správne, uzavrel, že so zreteľom na individuálne okolnosti prejednávanej veci je irelevantné, z akých dôvodov k podaniu takejto žaloby nedošlo. Za rozhodujúcu skutkovú okolnosť pre posúdenie určujúcej otázky (koho nehnuteľnosti boli znárodnené a komu bola znárodnením spôsobená majetková krivda) považoval aj dovolací súd to, že zápis v pozemkovej knihe v čase znárodnenia deklaroval vlastníctvo J. B. a M. B.. Keďže správnosť tohto zápisu nebola účinne spochybnená, bolo potrebné vychádzať z toho, že štát znárodnil majetok J. B. a M. B. a že aktom znárodnenia sporných nehnuteľností bola menovaným spôsobená majetková krivda v zmysle zákona č. 87/1991 Zb. *Dovolací súd v ďalšom poznamenal, že po rozhodnutí ústavného súdu boli v odvolacom konaní riešené aj také otázky, ktoré nemohli byť v konaní sp. zn. 3 Cdo 3/2006 dovolacím súdom posudzované vzhľadom na obsah dovolacej otázky vymedzenej pri pripustení dovolania (§ 238 ods. 3 O.s.p.).* Odvolací súd teda posudzoval aj otázky, či kúpna zmluva bola uzavretá v ťaživých spoločenských, politických alebo ekonomických pomeroch, či a pre ktorú zmluvnú stranu bola výhodná, či a v akom rozsahu sa na jej základe plnilo, či a aký stupeň perzekúcie postihol jednotlivé zmluvné strany, či znárodnenie bolo alebo nebolo v súlade s vtedajším právnym poriadkom a vyjadril sa tiež k podstate spôsobenej majetkovej krivdy. Právne závery boli odvolacím súdom prijaté aj vo vzťahu k otázke, či žalobca je oprávnenou osobou v zmysle § 3 a § 5 ods. 5 zákona č. 87/1991 Zb. a žalovaní 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 osobami

uvedenými v § 4 a § 5 ods. 5 zákona č. 87/1991 Zb. Závěry, ku ktorým dospel odvolací súd, považoval za správne aj dovolací súd. K námietke dovolateľa, že účinky znárodnenia nastali dňom stanoveným v zákone č. 115/1948 Zb. – 1. januárom 1948, kedy bol ešte v pozemkovej knihe vedený ako vlastník, dovolací súd poukázal na nález Ústavného súdu Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky z 21. decembra 1992 sp. zn. I. ÚS 597/92, v ktorom bol vyslovený právny názor, v zmysle ktorého za deň vzniku majetkovej krivdy treba považovať deň prijatia zákona č. 115/1948 Zb. (t.j. 28. apríl 1948). Dovolací súd poznamenal, že k tejto problematike sa vyjadril aj v rozsudku z 29. júna 2007 sp. zn. 3 Cdo 14/2007, 15/2007, v ktorom uviedol, že predpisy z tzv. druhej etapy znárodnenia (napr. zákony č. 114/1948 Zb. až č. 125/1948 Zb.) vydané 28. apríla 1948 (resp. 5. a 6. mája 1948), označovali síce za deň znárodnenia 1. január 1948, avšak, vychádzajúc zo všeobecne akceptovaného princípu zákazu pravej retroaktivity právnych predpisov, treba mať za to, že k znárodneniu došlo dňom prijatia týchto znárodňovacích zákonov. Dovolací súd zo všetkých týchto dôvodov dovolanie žalobcu zamietol (§ 243b O.s.p.) v časti napadnutej procesne prípustným dovolaním a vo zvyšnej časti ho odmietol ako procesne neprípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Rozhodnutie o trovách dovolacieho konania odôvodnil podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 a 2 O.s.p.

Na základe ústavnej sťažnosti žalobcu ústavný súd v náleze z 24. augusta 2011 sp. zn. I. ÚS 244/2011 (ďalej len „nález“) konštatoval, že rozsudkom najvyššieho súdu z 29. novembra 2010 sp. zn. 3 Cdo 328/2009 bolo porušené základné právo žalobcu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tento rozsudok preto zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Rozhodol tiež o povinnosti najvyššieho súdu nahradiť žalobcovi trovy právneho zastúpenia; sťažnosti vo zvyšnej časti nevyhovel. Poukázal na to, že v doterajšej judikatúre sa už priklonil k zásade prednosti ústavne konformného výkladu (m. m. PL. ÚS 15/98), v súlade s ktorou ak pri uplatnení štandardných metód výkladu prichádzajú do úvahy rôzne výklady súvisiacich právnych noriem, bol uprednostnený ten, ktorý zabezpečí plnohodnotnú (plnohodnotnejšiu) realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických alebo právnických osôb. K reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav vecí použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02). Ústavne súladný výklad zákonov ako taký jedine zodpovedá základnému právu každého na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (I. ÚS 24/00). Ústavný súd zdôraznil materiálne poňatie právneho štátu, v rámci ktorého sa pri interpretácii a aplikácii právnych predpisov vychádza zo zmyslu a účelu príslušnej právnej úpravy a dbá

sa o to, aby prijaté riešenie bolo akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti (m. m. IV. ÚS 1/07, I. ÚS 57/07, IV. ÚS 182/07). Výklad relevantných právnych noriem nemôže byť taký formalistický, aby sa ním v konečnom dôsledku nielen zmaril účel požadovanej súdnej ochrany, ale aj zabránilo v prístupe k súdnej ochrane z dôvodov, ktoré nemožno v právnom štáte v žiadnom prípade pričítať účastníkovi konania, ktorý sa tejto ochrany domáha. Ústavný súd v náleze poukázal na účel reštitučných zákonov, ktoré po roku 1989 „otvorili“ pre oprávnené osoby priestor na to, aby sa domáhali inter alia navrátenia vlastníctva k hnutelným a nehnuteľným veciam. Ústavný súd za formalistický a popierajúci účel reštitučného zákona označil právny názor najvyššieho súdu, že za oprávnené osoby v zmysle zákona č. 87/1991 Zb. treba považovať osoby (ich právnych nástupcov), ktoré boli v čase znárodnenia 28. apríla 1948 zapísané ako vlastníci v pozemkovej knihe, z dôvodu, že správnosť tohto zápisu nebola v súdnom konaní o výmaz spochybnená, hoci bolo nesporne preukázané, že k zápisu došlo na základe neplatnej kúpnej zmluvy a skutočným vlastníkom znárodnených nehnuteľností bol niekto iný. Výklad a aplikácia reštitučného zákona musí v prvom rade napĺňať jeho účel, a preto je neprípustné, aby v otázke uplatnenia oprávnenej osoby boli založené na bezpráví spočívajúcom vo formalistickom akceptovaní deklarátorného zápisu v pozemkovej knihe nezodpovedajúceho skutočnému stavu vlastníctva majetku v čase jeho znárodnenia. Vzhľadom na účel reštitučného zákona ako špecifickej právnej úpravy sledujúcej nápravu krívd vzniknutých v totalitnom období, ktoré sú charakteristické porušovaním základných ľudských práv postihnutých osôb, nie je namieste, aby posudzovanie oprávnenej osoby v reštitúcii bolo prísne formálne viazané na využitie či nevyužitie právnych foriem nápravy nesprávneho zápisu v pozemkovej knihe v rozhodnom období. Ústavný súd sa v súvislosti s tým stotožnil s argumentáciou žalobcu, ktorou poukázal na spoločenské pomery po znárodnení a právnu a faktickú nemožnosť sa domáhať nápravy nesprávneho zápisu v pozemkovej knihe za stavu, keď po znárodnení bol ako vlastníkom titulom znárodnenia v pozemkovej knihe vedený už nie nepravý vlastníkom, ale štát. Ústavný súd dodal, že strohým konštatovaním, že je „so zreteľom na individuálne okolnosti prejednávanej veci irelevantné, z akých dôvodov k podaniu takejto žaloby nedošlo...“, sa najvyšší súd zbavil povinnosti riadne sa vysporiadať s týmito námietkami sťažovateľa. Na tomto základe ústavný súd konštatoval, že rozsudok najvyššieho súdu je z ústavného hľadiska neakceptovateľný a neudržateľný. Rozhodol preto, že napadnutým rozsudkom bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva

sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 ústavy uviedol, že v nadväznosti na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a zrušenie rozsudku najvyššieho súdu sa v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu (II. ÚS 182/06, IV. ÚS 311/08) otvoril priestor na to, aby sa najvyšší súd sám vyrovnal s ochranou označených práv hmotného charakteru. Ústavný súd sťažnosti sťažovateľa v tejto časti nevyhovel, uprednostňujúc právomoc všeobecného súdu na ochranu subjektívnych hmotných práv účastníkov konania pred ochranou v konaní pred ústavným súdom. Prihliadol aj na zásadu minimalizovania zásahov do právomoci iných orgánov verejnej moci.

Najvyšší súd, ktorému bola vec opätovne predložená na rozhodnutie o dovolaní žalobcu, konštatuje, že jeho predchádzajúce rozhodnutie o dovolaní žalobcu bolo ústavným súdom zrušené v celom rozsahu (t.j. aj v časti, v ktorej bolo dovolanie žalobcu odmietnuté ako procesne neprípustné), v dôsledku čoho je potrebné znovu rozhodnúť o tomto dovolaní ako o celku.

Najvyšší súd (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či je dovolanie v celom rozsahu procesne prípustné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V danom prípade je dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Podľa § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci. V zmysle § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Z právnej úpravy, ktorá je daná ustanovením § 239 ods. 3 O.s.p. vyplýva, že dovolanie nie je prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté o trovách konania.

V prejednávanej veci výroková časť dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu obsahuje viaceré výroky, a to výrok, ktorým odvolací súd: (1.) napadnutý rozsudok zmenil vo výroku o povinnosti žalovaných 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 vydať žalobcovi sporné nehnuteľnosti tak, že žalobu zamietol, (2.) napadnutý rozsudok potvrdil vo výroku, ktorým bola žaloba voči žalovaným 1/ a 4/ zamietnutá, (3.) napadnutý rozsudok zmenil vo výroku určujúcom neplatnosť dohody o vydaní nehnuteľností tak, že žalobu zamietol, (4.) napadnutý rozsudok potvrdil vo výroku zamietajúcom návrh žalovaného 1/ na vydanie sporných nehnuteľností, (5.) rozhodol o trovách konania. Žalobca napadol dovolaním iba výroky (1.) a (2.) a ako súvisiace tiež výroky, ktorými mu bola uložená povinnosť zaplatiť náhradu trov konania. Dovolací súd výroky dovolaním nenapadnuté nebral na zreteľ; prípustnosť dovolania proti jednotlivým výrokom napadnutým dovolaním posudzoval samostatne.

I. Dovolací súd pripomína, že v danom prípade je viazaný (tým) právnym názorom ústavného súdu, ktorý vyslovil v náleze (§ 56 ods. 6 zákona č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov).

V náleze ale nebol vyslovený právny názor, ktorým by bol dovolací súd viazaný pri posudzovaní prípustnosti dovolania v časti, ktorá smeruje proti výroku rozsudku odvolacieho súdu (2.) potvrdzujúcemu prvostupňový rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby proti žalovaným 1/ a 4/. V tejto časti ide o potvrdzujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu. Prípustnosť dovolania v tejto časti nemožno vyvodiť z ustanovení § 238 ods. 1 až 3 O.s.p.; obdobne procesná prípustnosť dovolania v časti napadajúcej výroky o povinnosti žalobcu zaplatiť žalovaným náhradu trov konania nevyplýva z ustanovení § 239 ods. 1 až 3 O.s.p. Prípustnosť týchto častí dovolania by preto prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd v zmysle § 237 O.s.p.

Dovolací súd s prihliadnutím na obsah dovolania a tiež so zreteľom na § 242 ods. 1 O.s.p. skúmal, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 O.s.p. Podľa uvedeného ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať

pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že z hľadiska § 237 O.s.p. nie je právne významné samo tvrdenie účastníka, že došlo k určitej procesnej vade, ale len zistenie, že k namietanej vade skutočne došlo.

Dovolateľ procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal a vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo.

Dovolací súd sa osobitne zamerlal na otázku, či postupom súdov nebola dovolateľovi odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p). Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie závadný postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných oprávnení, ktoré mu v občianskom súdnom konaní poskytuje Občiansky súdny poriadok.

Žalobca v časti B/ dovolania namietal, že v konaní mu bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že na odvolacom pojednávaní 17. júna 2009 bolo rozhodnuté podľa § 211 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 92 ods. 2 a 3 O.s.p. tesne pred vyhlásením rozsudku; uznesenie, ktorým na miesto pôvodne žalovanej 4/ vstúpila do konania Q., s.r.o., nebolo ale písomne vyhotovené, žalobcovi nebolo doručené a nebol ani poučený o možnosti podať odvolanie proti tomuto uzneseniu.

Dovolací súd v súvislosti s vyššie uvedeným poukazuje na to, že ak tento zákon (t.j. Občiansky súdny poriadok) neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa (§ 211 ods. 2 O.s.p.). Ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže navrhovateľ alebo ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené, alebo na koho prešli, navrhnúť, aby do konania na miesto doterajšieho účastníka vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené alebo na koho prešli (§ 92 ods. 2 O.s.p.). Súd vyhovie návrhu, ak sa preukáže, že po začatí konania nastala právna skutočnosť uvedená v odseku 2, a ak s tým súhlasí ten, kto má vstúpiť na miesto navrhovateľa; súhlas odporcu alebo toho, kto má vstúpiť na jeho miesto, sa nevyžaduje. Právne účinky spojené s podaním návrhu na začatie konania zostávajú zachované (§ 92 ods. 3 O.s.p.).

Ustanovenia § 92 ods. 2 a 3 O.s.p. umožňujú zámenu účastníkov konania, a to v závislosti od hmotnoprávnych zmien, ku ktorým (ako je to aj v prejednávanej veci), došlo po začatí súdneho konania. Zámena účastníkov je prípustná aj v odvolacom konaní [pozn.: z ustanovenia § 216 ods. 1 O.s.p. vyplýva iba to, že v odvolacom konaní nie je použiteľné ustanovenie § 92 ods. 1 a 4 O.s.p. (teda nie aj § 92 ods. 2 a 3 O.s.p.)]. Obsah zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom 17. júna 2009 (č.l. 709 spisu) svedčí o tom, že odvolací súd uznesením z toho istého dňa pripustil, aby do konania na miesto žalovanej 4/ Ing. E. F. vstúpila spoločnosť Q., s.r.o. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu predmetné uznesenie nebolo potrebné účastníkom konania doručovať, lebo v zmysle § 168 ods. 2 O.s.p. uznesenie súd doručí účastníkom, (len) ak je proti nemu odvolanie alebo ak to je pre vedenie konania potrebné alebo ak ide o uznesenie, ktorým sa účastníkom ukladá nejaká povinnosť. Proti uvedenému uzneseniu nebolo prípustné odvolanie (§ 201 O.s.p.). Z materiálneho hľadiska je zrejmé, že odvolací súd nepoučením žalobcu o tom, že proti uvedenému uzneseniu nie je prípustné odvolanie, neodňal žalobcovi možnosť pred súdom konať § 237 písm. f/ O.s.p.

K odňatiu možnosti žalobcu pred súdom konať (v súvislosti s rozhodovaním o trovách konania) nemohlo dôjsť tým, že vyčíslenie trov žalovaných doručené súdu síce v lehote uvedenej v § 151 ods. 1 druhá veta O.s.p., bolo do spisu fakticky založené až po rozhodnutí o náhrade trov. Právna úprava trov občianskeho súdneho konania (predovšetkým ich druhov, platenia, nahradzovania a rozhodovania o nich) je obsiahnutá v ustanoveniach § 137 až § 151a O.s.p. V zmysle § 151 ods. 1 O.s.p. o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Účastník, ktorému sa prisudzuje náhrada trov konania, je povinný trovy konania vyčísliť najneskôr do troch pracovných dní od vyhlásenia tohto rozhodnutia. Zo spomenutých zákonných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku ale nevyplýva, že by dochádzalo k odňatiu možnosti účastníka pred súdom konať, pokiaľ by vyčíslenie trov predložené účastníkom na opačnej procesnej strane, ktorému sa prisudzuje náhrada trov (§ 151 O.s.p.), nebolo v uvedenej lehote založené v súdnom spise.

Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že procesnú prípustnosť dovolania v časti, ktorá smeruje proti výroku (2.) potvrdzujúcemu prvostupňový rozsudok vo výroku zamietajúcom žalobu proti žalovaným 1/ a 4/, a tiež procesnú prípustnosť dovolania v časti napadajúcej výroky o povinnosti žalobcu zaplatiť žalovaným náhradu trov

konania, nemožno vyvodiť ani z § 237 O.s.p. Dovolací súd preto dovolanie v týchto častiach odmietol (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

II. 1. Najvyšší súd sa v dovolacom konaní mohol zaoberať vecnou správnosťou napadnutého rozsudku odvolacieho súdu len v časti, ktorou bolo toto rozhodnutie napadnuté procesne prípustnou časťou dovolania žalobcu. Dovolanie v časti smerujúcej proti výroku (1.), ktorým Krajský súd v Banskej Bystrici odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o povinnosti žalovaných 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 vydať žalobcovi nehnuteľnosti zmenil tak, že žalobu zamietol, je procesne prípustné v zmysle § 238 ods. 1 O.s.p. V ďalšej časti odôvodnenia tohto uznesenia dovolacieho súdu sa pod dovolaním rozumie len procesne prípustná časť dovolania žalobcu a pod rozsudkom odvolacieho súdu sa rozumie tento jeho zmeňujúci výrok.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Existencia procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. a v § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Žalobca v dovolaní namieta, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Rozsudok najvyššieho súdu z 29. novembra 2010 sp. zn. 3 Cdo 328/2009 bol nálezom ústavného súdu označený za arbitrárny a nedostatočne odôvodnený. Dovolací súd preto najskôr (viď body II. 2., II. 3. a II. 4. odôvodnenia tohto uznesenia dovolacieho súdu) podáva podrobnejší výklad dôvodov, ktoré ho viedli k rozhodnutiu vyjadrenému v uvedenom (ústavným súdom zrušenom) rozsudku.

II. 2. Základný účel zákona č. 87/1991 Zb. – zmierniť následky niektorých majetkových krívd spôsobených nedemokratickým režimom v tzv. rozhodnom období od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 – treba mať na zreteli vo všetkých prípadoch, na ktoré sa vzťahujú jednotlivé ustanovenia zákona č. 87/1991 Zb.

Žalobca sa v konaní domáhal ochrany svojich práv postupom podľa § 5 ods. 5 zákona č. 87/1991 Zb., v zmysle ktorého ak bola vec vydaná, môžu osoby, ktorých nároky uplatnené v lehote šiestich mesiacov odo dňa účinnosti tohto zákona neboli uspokojené, tieto nároky uplatniť na súde voči osobám, ktorým sa vec vydala, do jedného roka odo dňa účinnosti tohto zákona. Uvedené ustanovenie počíta s možnosťou kolízie záujmov viacerých fyzických osôb, tvrdiacich, že sú oprávnenými osobami. Kolíziu medzi ústavne zaručenou rovnosťou a faktom, že vec už bola povinnou osobou vydaná oprávnenej osobe, rieši tento zákon zakotvením oprávnenia neuspokojenej fyzickej osoby uplatniť svoj nárok voči uspokojenej fyzickej osobe na súde v jednoročnej prekluzívnej lehote.

V občianskych súdnych konaniach o vydanie veci v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 87/1991 Zb. (na rozdiel od prevažnej väčšiny iných reštitučných sporov) nejde o spor, v ktorom sa fyzická osoba – obeť totalitného štátu domáha ochrany svojich práv proti tomu, koho obeťou sa stala a kto drží jej vec odňatú v rozpore s demokratickými princípmi právneho štátu. Aplikácia tohto ustanovenia prichádza do úvahy vtedy, keď povinná osoba (§ 4 ods. 1 zákona č. 87/1991 Zb.) už vec vydala (§ 5 ods. 1 zákona č. 87/1991 Zb.), a to subjektom, ktoré podľa jej názoru preukázali, že sú oprávnenými osobami. V konaniach podľa § 5 ods. 5 zákona č. 87/1991 Zb. ide teda o spor fyzických osôb navzájom, z ktorých každá o sebe tvrdí, že je obeťou nedemokratického režimu; žalobca v týchto konaniach tvrdí, že on je oprávnenou osobou v zmysle ustanovenia § 3 zákona č. 87/1991 Zb. a zároveň popiera, že by žalovaný bol oprávnenou osobou; žalovaný (naopak) tvrdí, že oprávnenou osobou je on, vec mu bola povinnou osobou vydaná v súlade so zákonom a bráni sa tým, že žalobca nie je oprávnenou osobou.

Ustanovenie § 5 ods. 5 zákona č. 87/1991 Zb. nadväzuje na tie ustanovenia predmetného zákona, ktoré vyjadrujú jeho základný účel. Uvedené ustanovenie vytvára priestor pre uplatnenie spravodlivosti reštitúcie. Účelom tohto ustanovenia (v kontexte zákona ako celku) je dosiahnuť to, aby sa následky niektorých majetkových krívd zmiernili iba (a práve) tomu, komu boli krivdy skutočne spôsobené, na koho dopadli a kto niesol ich negatívne dôsledky. Tým sa sleduje tiež zámer zabrániť možnosti vzniku nových krívd. Pokiaľ už povinná osoba vec v rámci reštitúcie vydala, išlo by dozaista o postup zakladajúci novú krivdu, pokiaľ vec nevydala tomu, komu ju mala podľa tohto zákona vydať, ale v rozpore so zákonom tomu, komu ju vydať nemala. Na druhej strane by však bezpochyby novú krivdu zakladalo, pokiaľ by vec bola povinnou osobou v rámci reštitúcie vydaná tomu (správnemu) subjektu, komu v súlade so zákonom aj mala byť vydaná, neskôr by ale tomuto subjektu bola súdom (nesprávne) uložená povinnosť vydať nehnuteľnosť podľa § 5 ods. 5 zákona č. 87/1991 Zb. niekomu inému, komu podľa tohto zákona v skutočnosti nemala (nemá) byť vydaná. V súvislosti s tým dovolací súd poznamenáva, že pokiaľ pri reštitúcii štátom prevzatého majetku, ktorý má byť vydaný povinnou osobou obeti nedemokratických zásahov totalitného režimu v rozhodnom období, je namieste interpretačná veľkorysosť (štátu a jeho orgánov) ako formálneho nástupcu vinníka, pri posudzovaní opodstatnenosti žaloby podanej v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 87/1991 Zb. je na mieste predsa len odlišný prístup.

II. 3. Pre preskúvanú vec považoval dovolací súd (rovnako ako odvolací súd) za určujúce vyriešenie otázky, komu bola spôsobená majetková ujma relevantná podľa zákona č. 87/1991 Zb. Jej správne a spravodlivé vyriešenie medzi účastníkmi tohto občianskeho súdneho konania – na oboch stranách nesúcimi rovnaké ústavne garantované práva – bolo spojené s posúdením, kto bol vlastníkom nehnuteľností v čase ich znárodnenia v roku 1948.

Dovolací súd pripomína, že do 1. januára 1951 (do účinnosti tzv. Stredného občianskeho zákonníka), teda aj v čase uzavretia kúpnej zmluvy, sa vlastníctvo nehnuteľností zapisovalo do pozemkovej knihy. Právny poriadok, ktorý bol účinný v tom čase, poznal dva druhy pozemkovoknižných zápisov, a to a/ vklad (intabulácia) a záznam (prenotácia). Vklad do pozemkovej knihy mal konštitutívny – právotvorný význam a účinok; vkladom totiž právo vznikalo alebo zanikalo. *Vklad, ktorým právo zapísané v pozemkovej knihe zanikalo, sa nazýval výmaz* (viď bližšie Nástin súkromného práva platného na Slovensku a Podkarpatskej Rusi, Nákladom Právnickej jednoty na Slovensku a Podkarpatskej Rusi v B.,

1935, II. prepracované vydanie, Doc. Dr. Vladimír Fajnor a Dr. Adolf Zátarecký, str.123). Vlastníkom nehnuteľnosti zapísanej do pozemkovej knihy mohol byť spravidla len ten, kto bol v pozemkovej knihe ako vlastník zapísaný (viď uvedenú publikáciu, str.128). Z tohto všeobecného pravidla existovali len výnimky (pri vydržaní, dedení, dražbe, nadobudnutí nehnuteľností aktom štátu); vlastníkom sa nestal ani ten, koho vklad bol neplatný (viď uvedenú publikáciu, str. 132).

V zmysle Dočasných súdnych pravidiel prijatých Judexkuriálnou konferenciou z roku 1861 sa pri vedení pozemkovej knihy podporne vychádzalo z pozemkovoknižného nariadenia z 15. decembra 1855 č. 222 r. z. (tzv. pozemkovoknižný poriadok). V súlade s týmto nariadením sa pri vedení pozemkovej knihy uplatňoval princíp legality, podstatou ktorého bolo, že zápisy do pozemkovej knihy sa mali vykonávať tak, aby sa do nej nedostal zápis odporujúci zákonu. Keďže ani zásada legality nemohla vždy a v každom prípade reálne zabrániť možnosti vzniku pozemkovoknižných zápisov, ktoré boli od počiatku neplatné, uplatňoval sa spolu s ňou tiež princíp publicity. Princíp publicity (materiálny) vyjadroval zásadu dobrej viery v správnosť zápisov vyznačených v pozemkovej knihe, čím vnášal do zápisov prvok právnej istoty. Existencia práva zapísaného v pozemkovej knihe platila pre toho, kto o rozpore medzi obsahom pozemkovej knihy a skutočným právnym stavom nevedel a vedieť nemusel. Všeobecná vierohodnosť pozemkovej knihy slúžila na ochranu dobromyseľných nadobúdateľov (viď uvedenú publikáciu, str.134).

Vklad do pozemkovej knihy mal právotvorný význam a účinok. Podľa obyčajového práva platného v tom čase na území Slovenska všetky práva, ktoré boli zriadené ako vecné, vznikali, menili sa a zanikali dňom intabulácie – vykonania vkladu alebo výmazu (správne vkladu výmazu – viď uvedenú publikáciu, str. 133). Uplatňovaním intabulačného princípu (*imponere in tabulas*) sa teda určovala nielen registračná, ale aj hmotnoprávna (právotvorná) povaha zápisu vykonaného do pozemkovej knihy. Stanovením intabulačného princípu (stotožnením momentu nadobudnutia alebo zániku práva s jeho verejným publikovaním v pozemkovej knihe) a prísnyimi a presnými formálnymi pravidlami pre zápis sa zabezpečoval súlad medzi skutočným a evidovaným stavom.

Aj za účinnosti uhorského obyčajového práva sa v praxi vyskytovali prípady, v ktorých právny stav nezodpovedal zapísanému stavu. V týchto prípadoch stáli proti sebe dva záujmy: 1. záujem toho, právo ktorého bolo prevedené neplatným zápisom a 2. záujem

toho, kto právo neplatným zápisom nadobudol. Vtedajší právny poriadok počítal s možnosťou vzniku takýchto kolízií záujmov a upravoval postup pri ich riešení. Dotknutý vlastník mohol predovšetkým žiadať o zápis poznámky spornosti (§ 61 pozemkovoknižného poriadku). Pokiaľ ten, koho právo bolo takto vložené, súhlasil s výmazom vloženeho práva, nevyžadovalo sa, aby listina, ktorou sa mal dosiahnuť výmaz, obsahovala platný právny dôvod – stačil samotný súhlas s výmazom; iná však bola situácia, pokiaľ ten, koho právo bolo takto vložené, s výmazom vloženeho práva nesúhlasil. Ten, kto nadobudol v dobrej viere práva zapísané v pozemkovej knihe, bol vo svojej dobrej viere chránený a zápis, o ktorý sa jeho právo opieralo, platil pre neho bez zreteľa na dôvod neplatnosti zápisu (viď Právo občanské, Část zvláštní – Právo knihovní, Prof. Dr. Emil Svoboda, Československý kompas v Praze, 1947, str. 53). Kto vychádzal zo zápisov o nehnuteľnostiach v pozemkovej knihe, konal v dobrej viere, že tieto zápisy zodpovedajú skutočnému stavu. Ak takto postupujúca osoba nadobudla právo k nehnuteľnosti od osoby, ktorá bola zapísaná v pozemkovej knihe, zákon jej priznával ochranu tak, akoby toto právo nadobudla od skutočného vlastníka. Ak išlo o zápis neplatný z hľadiska hmotného práva, mala dotknutá osoba možnosť domáhať sa nápravy žalobou o výmaz.

Žaloba o výmaz bola žalobou, ktorou sa ten, kto sa nejakým vkladom cítil byť „ukrátený“ na svojom zaknihovanom (intabulovanom) práve, domáhal určenia neplatnosti tohto vkladu a obnovenia predchádzajúceho stavu (viď Právo občanské, Část zvláštní – Právo knihovní, Prof. Dr. Emil Svoboda, Československý kompas v Praze, 1947, str. 54). „Následkom tohto sporu (jestli ho žalobník vyhrá) neplatný vklad z pozemkovej knihy sa vymaže (správne: vloží jeho výmaz), takže zas predošlý vlastník bude patrný v pozemkovej knihe ako vlastník“ (viď Nástin súkromného práva platného na Slovensku a Podkarpatskej Rusi, Nákladom Právnickej jednoty na Slovensku a Podkarpatskej Rusi v B., 1935, II. prepracované vydanie, Doc. Dr. Vladimír Fajnor a Dr. Adolf Zátarecký, str. 133). Takáto žaloba smerovala predovšetkým proti tomu, kto na základe neplatného zápisu nadobudol právo; ten, kto takúto žalobu podal, v konaní musel tvrdiť a preukázať, že zápis je z určitého dôvodu neplatný, a zároveň žiadať, aby bol obnovený pôvodný pozemkovoknižný stav. Na podanie žaloby o výmaz bola určená lehota 32 rokov. Ak neplatne vložená osoba medzičasom nehnuteľnosť previedla na iného, bolo potrebné (pozn. dovolacieho súdu: to znamená aj možné) spor o výmaz rozšíriť tiež proti „ostatným oprávneným osobám“ (viď bližšie Nástin súkromného práva platného na Slovensku a Podkarpatskej Rusi, Nákladom Právnickej jednoty na Slovensku a Podkarpatskej Rusi v B., 1935, II. prepracované

vydanie, Doc. Dr. Vladimír Fajnor a Dr. Adolf Záturecký, str.133); proti nim ale, ak nehnuteľnosť nadobudli v dobrej viere, bolo možné podať žalobu o výmaz len do 3 rokov (porovnaj § 64 pozemkovoknižného poriadku). Táto lehota sa v určitých prípadoch skracovala na ešte kratšiu lehotu: ak totiž bolo vlastníčkovi doručené uznesenie o zápise vlastníctva inej osoby a on považoval zápis za neplatný, musel do 60 dní oznámiť úradu pozemkových kníh, že chce začať spor o výmaz a tento spor aj skutočne do 6 mesiacov začať (viď bližšie Nástin súkromného práva platného na Slovensku a Podkarpatskej Rusi, Nákladom Právnickej jednoty na Slovensku a Podkarpatskej Rusi v B., 1935, II. prepracované vydanie, Doc. Dr. Vladimír Fajnor a Dr. Adolf Záturecký, str. 135). V preskúmvanej veci preto dovolací súd dosiaľ nesúhlasil s názorom žalobcu, že žalobu o výmaz bolo vždy možné podať výlučne iba proti bezprostrednému nadobúdateľovi nehnuteľnosti. Treba tiež zdôrazniť, že ani prípadné podanie žaloby o výmaz nevedlo ešte bez ďalšieho k obnoveniu zápisu v pozemkovej knihe. Pôvodný zápis sa obnovoval až na základe právoplatného rozhodnutia súdu – teda až v prípade úspešnosti účastníka tvrdiaceho v spore o výmaz neplatnosť vkladu (viď tiež vyššie „jestli ho žalobník vyhrá“).

Názor žalobcu, z ktorého vyvodzoval opodstatnenosť svojej žaloby o vydanie nehnuteľností v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 87/1991 Zb., priznáva jeho pasívnemu správaniu v období po uzavretí kúpnej zmluvy z roku 1948 (t.j. nevyužitíu vtedajších prostriedkov obnovenia zápisu v pozemkovej knihe) také právne účinky, aké by malo v tomto období jeho aktívne správanie (uplatnenie vtedajších prostriedkov obnovenia zápisu v pozemkovej knihe), pokiaľ by bolo zavŕšené (až) právoplatným rozhodnutím súdu uznávajúcim toto aktívne správanie žalobcu za dôvodné. Tento názor nepovažoval dovolací súd v doterajších konaniach a rozhodnutiach za správny. Zotrvával preto na svojom názore uvedenom v skoršom rozsudku z 24. mája 2007 sp. zn. 3 Cdo 3/2006, v zmysle ktorého „nepodanie žaloby o výmaz v stanovenej lehote nemalo dopad na (ne)platnosť vkladu alebo (ne)platnosť zmluvy. Nepodaním žaloby v stanovenej lehote skutočný vlastník stratil možnosť preukázať v konaní o takejto žalobe neplatnosť vkladu“.

Aj s prihliadnutím na uvedené dovolací súd v rozsudku z 29. novembra 2010 sp. zn. 3 Cdo 328/2009 uzavrel vysvetľovanie dôvodov svojho rozhodnutia konštatovaním, že ak žaloba o výmaz nebola zo strany žalobcu nikdy podaná, je „so zreteľom na individuálne okolnosti prejednávanej veci irelevantné, z akých dôvodov k podaniu takejto žaloby nedošlo“.

II. 4. Pre posúdenie každej právnej veci považuje najvyšší súd za samozrejmé zohľadnenie individuálnych rozmerov prípadu daných tými okolnosťami, ktoré boli zistené v rámci dokazovania vykonaného súdmi nižších stupňov. Dovolací súd – neopomínajúc hľadisko všeobecne ponímanej spravodlivosti (m. m. IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 75/08, I. ÚS 57/07, I. ÚS 82/07, IV. ÚS 182/07 a I. ÚS 356/08) – vychádzal pri tom aj zo skutočností, ktoré za relevantné označil v skoršom náleze aj ústavný súd.

Na základe dokazovania vykonaného súdmi nižších stupňov bolo zistené, že spoločenské, politické a ekonomické turbulencie povojnového obdobia zasiahli tak do života žalobcu, ako aj právnych predchodcov žalovaných 2/, 3/ a 5/1 až 5/4; vtedajšie spoločenské zmeny poznačili životné osudy reprezentantov oboch strán sporu a dopadli na nich (a ich rodiny) svojimi negatívnymi dôsledkami. Dovolací súd si to v doterajších dovolaciach konania v plnom rozsahu uvedomoval. Do úvahy bral nielen špecifiká aplikácie a interpretácie reštitučných predpisov, ale aj kontradiktórny charakter občianskeho súdneho konania o vydanie veci podľa § 5 ods. 5 zákona č. 87/1991 Zb., v ktorom majú účastníci procesne opačné (protichodné) postavenie a z toho vyplývajúce tiež rozdielne (protikladné) záujmy na určitom výsledku konania. Súčasťou a dôsledkom tejto kontradiktórnosti medziiným je, že výklad niektorých právnych noriem v prospech jednej procesnej strany je (môže byť) spravídla druhou stranou sporu vnímaný ako výklad v jej neprospech. Prístup súdu, ktorý je pri interpretácii niektorej právnej normy pre jednu procesnú stranu ústretový, môže byť zároveň za neústretový (poškodzujúci) považovaný druhou procesnou stranou. Rozhodnutie spravodlivé z pohľadu jednej z procesných strán sa zväčša (a logicky) ako nespravodlivé javí z pohľadu druhej procesnej strany (a naopak).

Za špecifickú okolnosť daného prípadu považoval dovolací súd predovšetkým takmer zavŕšenú plnoletosť žalobcu v čase uzavretia kúpnej zmluvy. V tom čase do jeho plnoletosti chýbalo len 6 dní. I keď to nič nemení na závere dovolacieho súdu, že táto skutočnosť (neplnoletosť žalobcu) mala za následok neplatnosť predmetnej zmluvy, predsa len dovolací súd považoval za významný účel, ktorý aj za účinnosti uhorského obyčajového práva sledovali právne normy upravujúce spôsobilosť fyzickej osoby na právne úkony. Bezpochyby aj vtedy išlo o to, aby neplnoleté osoby boli chránené pred dôsledkami právnych úkonov, ktoré nie sú primerané ich úsudkovej schopnosti a mravnej vyspelosti v čase robenia právneho úkonu. Dovolací súd vychádzal z názoru, že rozdiel 6 dní nemohol z materiálneho

hľadiska znamenať podstatnú odlišnosť medzi úsudkovou schopnosťou žalobcu v čase urobenia predmetného právneho úkonu a v čase dovŕšenia jeho plnoletosti.

Za ďalšiu osobitnú okolnosť prejednávanej veci považoval dovolací súd (ne)konanie žalobcu po uskutočnení zápisu do pozemkovej knihy. Žalobca, ktorý po uplynutí 6 dní od uzavretia kúpnej zmluvy bol už podľa uhorského obyčajového práva plnoletý, nielenže nepodal žalobu o výmaz, ale ničím nevyjadril ani len nesúhlas so zmluvou a zápisom vlastníctva, ktorý bol vykonaný na jej základe. Dovolací súd pri doterajšom rozhodovaní zohľadnil zo spisu vyplývajúcu úplnú absenciu akéhokoľvek konania žalobcu (voči pozemkovoknižnému súdu a jeho rozhodnutiu o vklade, ako aj voči kupujúcim alebo štátu), ktoré by naznačovalo čo i len o jeho nestotožnení sa s vkladom, s kúpnuou zmluvou, prípadne ktoré by spochybňovalo platnosť kúpnej zmluvy, správnosť zápisu v pozemkovej knihe alebo ktoré by (aspoň) signalizovalo jeho zámer domôcť sa niekedy v budúcnosti späť vlastníctva. Na takomto (ne)konaní žalobcu sa nič nezmenilo ani po roku 1956, kedy už podľa vyjadrenia jeho právneho zástupcu žil vo Viedni (č.l. 39 spisu). Vysvetlenie (ne)konania žalobcu, ktoré podal v dovolaní (viď č.l. 769 spisu) a jeho tvrdenie, že právní predchodcovia žalovaných 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 boli v pozemkovej knihe zapísaní iba relatívne krátku dobu a po nich už bolo zapísané vlastníctvo štátu, takže podanie žaloby o výmaz bolo v spoločenských a faktických reáliách – čo i len teoreticky – nemožné (viď č.l. 769 spisu), považoval dosiaľ dovolací súd z pohľadu vyššie uvedených skutkových a právnych okolností za účelové a nezodpovedajúce danému právnemu stavu (viď najmä bod II. 3. tohto uznesenia).

Za špecifické okolnosti, ktoré boli významné z hľadiska prejednávanej veci, považoval dovolací súd – aj so zreteľom na skorší nález ústavného súdu – tiež podstatu a intenzitu perzekúcie zo strany totalitného, nedemokratického režimu a dopady, ktoré boli vyvolané v rozhodujúcom období v majetkových, rodinných a sociálnych pomeroch žalobcu (na jednej strane) a právnych predchodcov žalovaných 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 (na druhej strane).

Spis nasvedčuje tomu, že na žalobcu ešte pred februárom 1948 (t.j. v čase pred nástupom totalitného komunistického režimu) zrejme doľahli dôsledky povojnovej situácie, pre ktorú bol charakteristický aj zámer konfiškovať pre účely pozemkovej reformy majetok (o. i.) osôb nemeckej a maďarskej národnosti a osôb, ktoré sa na území Slovenska podieľali na vojnových zločinoch (viď nariadenie Slovenskej národnej rady č. 104/1945 Sb. SNR o konfiškovaní a urýchlennom rozdelení pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov,

ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa). Žalobca (osoba maďarskej národnosti) bol krátkodobo zbavený osobnej slobody (v roku 1947 sa ocitol na 4 týždne vo väzbe – vid' č.l. 97 spisu), jeho majetok bol konfiškovaný, avšak v novembri 1947 došlo k jeho dekonfiškácii (vid' č.l. 37 spisu), ktorá bola v pozemkovej knihe vyznačená dňom 9. februára 1948. Tento postih žalobcu mal teda inú príčinu a odlišný základ od postihov, ku ktorým dochádzalo v tzv. rozhodnom období v zmysle zákona č. 87/1991 Zb. Zo spisu vyplýva, že žalobca v rozhodnom období (§ 1 ods. 1 zákona č. 87/1991 Zb.) nemohol bývať v pôvodnom objekte a presťahoval sa k príbuznej; odhliadnuc od toho (a abstrahujúc od ním tvrdeného majetkového postihu v dôsledku znárodnenia sporných nehnuteľností) ale z obsahu spisu nevyplýva, ako (a či vôbec) ho zasiahli negatíva nedemokratického spoločenského a politického vývoja v období, ktoré je z hľadiska aplikácie zákona č. 87/1991 Zb. určujúce – od 25. februára 1948 do 1. januára 1990. Žalobca sa podľa vlastného vyjadrenia v roku 1956 odsťahoval do Viedne a späť na Slovensko sa vrátil až v roku 1991 (vid' č.l. 39 spisu).

Na druhej strane (obdobne abstrahujúc od žalovanými tvrdenej krivdy spôsobenej samotným znárodnením sporných nehnuteľností) zo spisu celkom jednoznačne vyplýva, že v tzv. rozhodnom období boli tí, ktorí sporné nehnuteľnosti od žalobcu kúpili, vo výkone trestu odňatia slobody [J. B. od X. do X. a M. B. od X. do X. (vid' č.l. 460 spisu)]. V ich prípade išlo preukázateľne o politickú perzekúciu, ku ktorej došlo v dôsledku ich príslušnosti k určitej sociálnej, majetkovej alebo inej skupine alebo vrstve (vid' § 2 ods. 2 písm. b/ zákona č. 87/1991 Zb.); túto okolnosť potvrdzuje aj odškodnenie podľa zákona 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii, ku ktorému došlo (č.l. 447 spisu). Skutočnosť, že išlo o predstaviteľov „kapitalistickej“ rodiny, sa negatívne dotkla aj ich syna I., ktorému nebolo dané odporúčenie na štúdium (vid' č.l. 461 spisu).

I keď to žalobca v konaní popieral (napr. č.l. 21 a 30 spisu), predsa len výsledky vykonaného dokazovania preukázali, že mu na základe kúpnej zmluvy bola za sporné nehnuteľnosti vyplatená časť kúpnej ceny, a to vo výške 100 000 Kčs (vid' potvrdenie advokáta JUDr. P. V. na č.l. 237 spisu) a vo výške 800 000 Kčs (vid' zápisnicu zo 14. júla 1949 na č.l. 469 spisu). J. B., ktorý bol (na rozdiel od žalobcu) osobne prítomný pri spísaní zápisnice zo 14. júla 1949, v prítomnosti zástupcov znárodňujúceho štátu vtedy uviedol, že žalobca je „skoro celý kúpny obnos dlžný na daniach, dávkach, dedičských poplatkoch a s celým týmto obnosom disponuje p. dr. V., advokát v B., ktorý je poverený všetky tieto

zaostalosti z kúpnej ceny vyrovnat'“. Právnym predchodcom žalovaných 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 nebolo za nehnuteľnosti poskytnuté žiadne plnenie.

II. 5. Dovolací súd pripomína, že v danom prípade je viazaný (tým) právnym názorom ústavného súdu, ktorý vyslovil v náleze (§ 56 ods. 6 zákona č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov). V náleze sa ale ústavný súd nevyjadril k záverom zaujatým najvyšším súdom vo vzťahu k argumentácii žalobcu, že k znárodneniu došlo v danej veci ku dňu uvedenému v zákone č. 115/1948 Zb., teda k 1. januáru 1948. V otázke, ku ktorému dňu nastali podľa tohto zákona účinky znárodnenia, nevyslovil ústavný súd svoj právny názor, ktorým by bol najvyšší súd viazaný v zmysle § 56 ods. 6 zákona č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov.

Dovolací súd zotrváva na už skôr zaujatom názore, že za deň vzniku majetkovej krivdy v zmysle zákona č. 87/1991 Zb. treba považovať deň prijatia zákona č. 115/1948 Zb. (t.j. 28. apríl 1948). Tento názor je súladný s názorom Ústavného súdu Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, ktorý vyjadril v náleze z 21. decembra 1992 sp. zn. I. ÚS 597/92. I keď tento zákon, vydaný 28. apríla 1948 za deň znárodnenia označoval 1. január 1948, vychádzajúc zo všeobecne akceptovaného zákazu pravej retroaktivity právnych predpisov treba mať za to, že k znárodneniu došlo na jeho základe až dňom prijatia tohto zákona.

III. Najvyšší súd v predchádzajúcich častiach odôvodnenia tohto uznesenia (a to vzhľadom na ústavným súdom vytýkanú arbitrárnosť a neodôvodnenosť predchádzajúceho rozhodnutia) podal základnú charakteristiku tých právnych záverov, ktoré dosiaľ považoval za určujúce nielen pre správne, ale tiež spravodlivé rozhodnutie v danej veci, a na ktorých založil svoj (nálezom zrušený) rozsudok z 29. novembra 2010 sp. zn. 3 Cdo 328/2009. Pokiaľ dovolací súd dosiaľ považoval za rozhodujúcu okolnosť to, že v čase znárodnenia bolo v pozemkovej knihe intabulované (žalobou o výmaz nikdy nespochybnené) vlastníctvo J. B. a M. B. a v nadväznosti na to vychádzal z názoru, že aktom znárodnenia nehnuteľností nebola majetková krivda v zmysle zákona č. 87/1991 Zb. spôsobená žalobcovi, ale menovaným osobám, ústavný súd v náleze z 24. augusta 2011 sp. zn. I. ÚS 244/2011 označil jeho názor „za formalistický a popierajúci účel reštitučného zákona“, teda za názor nesprávny. Z nálezu vyplýva, že uvedený právny názor najvyššieho

súdu nezodpovedá ústavnoprávnemu výkladu podanému v prejednávanej veci ústavným súdom.

Vzťah ústavného súdu k všeobecným súdom je vzťahom dvoch samostatných, na sebe nezávislých zložiek súdnej moci. Tento vzťah nie je založený na princípe podriadenosti a nadriadenosti. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05, III. ÚS 41/2011). Nález konštatuje, že závery vyведенé v danej veci najvyšším súdom sú z hľadiska ústavného neudržateľné.

Všeobecné súdy, to znamená aj najvyšší súd, sú viazané ústavnoprávnymi závermi vyjadrenými v konkrétnej veci v náleze ústavného súdu (§ 56 ods. 6 zákona č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov), vrátane tými, ktorými ústavný súd podal výklad zákonných ustanovení, ktorý považuje za ústavne konformný.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že závery Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktoré zaujal v rozsudku zo 17. júna 2009 sp. zn. 15 Co 6/2009, a ktoré sú totožné so závermi najvyššieho súdu uvedenými v rozsudku z 29. novembra 2010 sp. zn. 3 Cdo 328/2009, nemôžu obstáť. So zreteľom na obsah nálezu ústavného súdu z 24. augusta 2011 sp. zn. I. ÚS 219/2011 treba v konaní o dovolaní žalobcu proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu vychádzať z toho, že tieto závery odvolacieho súdu spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Najvyšší súd, viazaný právnym názorom vysloveným ústavným súdom, konštatuje, že formalistický a popierajúci účel reštitučného zákona je právny názor odvolacieho súdu, že za oprávnené osoby v zmysle zákona č. 87/1991 Zb. treba považovať osoby (ich právnych

nástupcov), ktoré boli v čase znárodnenia 28. apríla 1948 zapísané ako vlastníci v pozemkovej knihe, z dôvodu, že správnosť tohto zápisu nebola v súdnom konaní o výmaz spochybnená, hoci bolo nesporne preukázané, že k zápisu došlo na základe neplatnej kúpnej zmluvy a skutočným vlastníkom znárodnených nehnuteľností bol niekto iný. Je neprípustné, aby v otázke ustálenia oprávnenej osoby boli právne názory odvolacieho súdu založené na bezpráví spočívajúcom vo formalistickom akceptovaní deklaratórneho zápisu v pozemkovej knihe nezodpovedajúceho skutočnému stavu vlastníctva majetku v čase jeho znárodnenia. Vzhľadom na účel reštitučného zákona nie je namieste, aby posudzovanie oprávnenej osoby odvolacím súdom bolo prísne formálne viazané na využitie či nevyužitie právnych foriem nápravy nesprávneho zápisu v pozemkovej knihe v rozhodnom období. Opodstatnená je argumentácia žalobcu poukazujúca jednak na spoločenské pomery po znárodnení, jednak na odvolacím súdom nezohľadnenú právnu a faktickú nemožnosť domáhať sa nápravy nesprávneho zápisu v pozemkovej knihe za stavu, keď po znárodnení bol ako vlastník titulom znárodnenia v pozemkovej knihe vedený už nie nepravý vlastník, ale štát.

Dovolací súd z týchto dôvodov rozsudok odvolacieho súdu, ktorý v zmysle vyššie uvedeného spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, zrušil v časti, ktorou a/ bol rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o povinnosti žalovaných 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 vydať žalobcovi nehnuteľnosti zmenený tak, že žaloba sa zamietá, a b/ tiež v súvisiacej časti, ktorou bolo vo vzťahu k žalovaným 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 rozhodnuté o trovách konania. Vec v rozsahu zrušenia vrátil Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V B. 26. januára 2012

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková